

בשלה < בעולמם של עמלי התורה | גליון שבועי מבית "עיו לא דאתה" |

מאמרי עינינו גל

דרכי לידת הגאולה

א. יש לעמוד על ענין מענין. מצינו שהיציאה מגלות מצרים נחשבת לידה, שנאמר בזכריה "ומולדותיך ביום הולדת אותך" ובמדרש איתא שבני ישראל יצאו ממצרים כרועה השומט את העובר ממעי הבהמה, והיכר מציאותם של ישראל במצרים היתה באופן של עובר, שלא היו עומדים כאומה בארץ משלהם, אלא היו כגרים בארץ מצרים, ורק היו 'מציוינים' שם כדאי' בהגדה, כי היו כדוגמת עובר שמציאותו רק בולטת כלפי חוץ ואין נראה.

אבל עוד מצינו בחינת לידה בגלות האחרונה, שנאמר "כי חלה גם ילדה ציון", ובקינות מקוננים 'אלי ציון ועריה כמו אשה בציריה', דייש כאן צירי לידה ממש, וזהו לישנא דחבלי משיח, כמו חבלי לידה, ובברכת הלבנה כשמודים על לידתה המחודשת, אומרים בברכה שהיא "עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה" הרי שישראל נקראו כאן עמוסי בטן ע"ש לידת הגאולה העתידה, ויל"ע דבשלמא במצרים היה בחי' לידה שנעשו לעם, אבל מדוע הגאולה האחרונה נחשבת גם כן ללידה.

ולמדנו מזה דוולד הגאולה נרקם כבר בתוככי הגלות גופא, וכמו שבמצרים החלו להבחין בהיווצרות האומה עוד לפני איבוד מצרים בים, כך כאן עין חדה כבר יכולה להבחין בבחינה של גאולה כבר בתוככי הגלות. והוא כעין שאמרו "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניינה", דמדקדוק הלשון 'זוכה ורואה' משמע שכבר בתוך זמן הגלות זוכה הוא לצפות ולראות בהיווצרות הגאולה.

ב. ברם ענין זה גופא יכול לגרום לאיבוד הגאולה ח"ו, כי המשיח נקרא 'בר נפלי' ושייך בו רח"ל בחינת 'נפלי', וכנסת ישראל היתה מעוברת ממשיח כבר כמה פעמים, אבל בסופו של דבר לא הגיע המהלך לידי גמר וחל בו מציאות של נפל הרחמן יצילנו. וע"כ סכנה רבה לחשוף את העובר הזה, ולצעוק הנה 'גאולה' ו'משיח', טרם זמנו.

ודבר זה נלמד מהסוגיא בכורות (הא) דשאל קיסר רומי לחכימאי דיהודאי רבי יהושע בן חנניה, נחש לכמה מתעבר ומוליד, והשיב לו לשבע שנים, ותמה עליו דסבי דאתונא ארבעינהו ואוליד לג' שנים, והשיב שנזדמנה להו נחשה שכבר היתה בשנה רביעית לעיבורה, והגר"א פי' וז"ל: שאלוהו על חבלי משיח שמדמה הכתוב לעיבורו של אשה והגאולה ללידה, כמש"כ 'הרינו חלנו ילדנו רוח' (ישעיה כו"ח), ונאמר 'שאלו נא אם ילד זכר' (ירמיה לו) ואמרו, שזהו בחבלי משיח (סנהדרין צ"ב) ואמרו: אין בן

דוד בא עד שתפשוט המלכות תשעה חדשים על ישראל שנאמר 'לכן יתנם עד עת יולדה' (מיכה ה"ב) מי ראה וכו' היוחל ארץ ביום אחד אם יולד גוי פעם אחת' (ישעיה ס"ח) 'האני אשכיר ולא אוליד אם אני המוליד ועצרתי (ש"ס) וזהו חבלי משיח, חבלים של אשה וכו'. עכ"ל.

ואחרי שמביא הגר"א את כל הראיות הללו, מבאר שם דנחש ומשיח הם ענין אחד (דמשי"ח גי' נח"ש) וכתב 'כי משרש נחש יצא צפע' (ישעיה יד, כט) 'ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה' (שם י"א) כי ישי נקרא נחש בפסוק 'אשר בא אל אביגיל בת נחש' (ש"ב י"ג) וזהו ששאל לו כמה ימי העיבור של משיח, וענה לו רבי יהושע בן חנניה לשבע שנים, כמש"כ בסנהדרין (צ"א) שבוע שבן דוד בא ראשונה מתקיים וכו' שמתואר שם מה יארע כל שנה, וזה התחלתו וגרם של ביאתו כמו העיבור של לידה, וזה שאמר 'הרינו חלנו' (ישעיה כו"ח) שהיה לנו כל הצרות אבל ילדנו רוח שלא בא עדיין וכו' עיי"ש, וכיון שלא זכינו עדיין, אע"פ שנתעברה כנסת ישראל ממשיח, אעפ"כ מפלת אותו כמש"כ בתיקוני זוהר וכו' עיי"ש.

והעיקר מש"כ הגר"א דההפלה נגרמת ע"י שמתרפין מן התורה, ואם היו ישראל כדאים כבר היה נולד משיח, אבל בעוונתנו מפלת אותו כל פעם ופעם בעבור שאנו מתרפים מדברי תורה. כמש"כ בגמ' דבחמישית שובע גדול ואוכלין ושמחין ותורה חוזרת על לומדיה וכו' עכ"ד.

ג. מתבאר בדברי הגר"א כאן יסוד גדול אודות מצב גלותינו בארץ ישראל (עיקרו שמעתי מהגר"מ שפירא זצ"ל) שבאמת בכל עת כשמגיע בחינת השנה החמישית, ישנו שלב של גמר מסויים בעיבור, שלכן יש שובע גדול ותורה חוזרת על לומדיה, אבל דווקא משום כך גדילה הסכנה, כי מה"ט רוב מפילות בחודש החמישי כי אז ישנו שלב של גמר מסויים בעיבור, והנפלים הם אלו שדי להם בגמר התחלה זה, חושבים שזו השלימות ויוצאים לחוץ ומתים. ולכן, רשעי זתים היינו פריצי זיתים שנשארים קטנים ולא יושלמו לעולם, כי מסתפקים הם בגמר העיבור הראשוני.

גם בעיבור הגאולה דידן, חלילה לנו להתרפות מלימוד התורה ולהשאיר בשלב הראשוני. מחד אנו רואים בחוש שהקב"ה חוצב בליבות ישראל את הצפיה אל הגאולה, וכולם מתחזקים בלימוד התורה, שעל אף האילוף לבטל המסגרות, מתחזקים בכל מיני צורות ולומדים ע"י טלפון, או בהתארגנות מחוץ לסדרי מוסדות הלימוד. אך מאידך יש גזירה כעת על נשים מעוברות, אולי זה רמזיה לסיכון בעיבורו דמשיח. עלינו לזעוק לה' שירחם עלינו ויגאלנו.

טירדת העוני וטירדת העושר, מי גדול ממי?

א. בספר עקידת יצחק לרבי יצחק עראמה זצ"ל שהיה מגדולי חכמי ספרד לפני 600 שנה, מנתח בפרשתן שיש שני מיני חסרון והפסד מחמת רדיפת אדם אחר פרנסתו: א. אם שרוי בעוני שחסרים דברים בסיסיים הנצרכים לו לכדי חייו, שמרוב טרדתו להשיגם אינו מתפנה ללימוד. ב. להיפך, אם השיג ממון הרבה והוא עשיר, נטרד לטפל בהגנו הגדול ושוב אינו מתפנה ללימוד. ולכאורה אם היו שואלים אותנו איזה נסיון יותר גדול, ומהי הטירדה היותר מזיקה ללימוד, היינו אומרים אולי שהראשון גרוע יותר.

אבל רבי יצחק עראמה כותב לא כך, וז"ל: "ואע"פ שזה וזה הם מטרידים גדולים, בלי ספק ומהידוע שהמין השני (טירדת העושר) הוא השטן הגדול העומד מימינו ומשמאלו המפיל נפש במהמורות לא יוכל להנצל מהם בשום התנצלות, וכבר ראינו בעינינו ושמענו בדורות אשר היו לפנינו רבים בני שוממים ועניים שמהם יצא אור תורה לעולם, ועל המעט נמצאו תורה ועושר במקום אחד, לפי שכלם או רובם נמשכו אחרי עסקיו לאצור ממון רב, אלא שנחלקו לסוגים, יש שראו אור העושר כי טוב למלאות ספוק הבית וצורך האשה והבנים כי רב הוא... ויש אשר דאגו לזולתם כמו זבולון ויששכר וכל עשירי ישראל אשר נגע הי"ת בלבם להחזיק ידי לומדי תורה, אין מהן לרוב..."

"אמנם יש רובי רבבות!! (שטרודים בעושרם) אשר לא חישובו מהי השלמות האמיתית כלל וניתן להם שפע גשמי מבלי שימשך ממנו תכלית אחר לעצמם ולא לזולתם ועליהם נאמר "ויכל בהבל ימיהם ושנותם בבהלה", כי נפלו ברשת הזהירים ממנו הכתוב באומרו "השמר לך פן תשכח את הדברים וגו' פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת... ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים"... כלומר, מעיד רבי יצחק עראמה, שמכיר את העשירים שרק מעט שבמעט זכו לדעת מה לעשות בעושרם, אבל הרוב הניכר, שכחו את ה' מחמת עושרם. וגם לפני 600 שנה, כך היתה המציאות, כמו היום, שרוב העשירים אינם נוהגים בכספם כראוי, ונופלים ברוחניות ע"י הונם וזהבם, שנמשכים למנעמי העוה"ז ולא לומדים.

"הנה לזה ראתה חכמתו של אלקינו, כשהתחיל לספק צרכי עמו במדבר בזה הלחם הנפלא אשר הוציא אותו חדשה בארץ, להכין אותו ולסעדו באופן שיתיישרו בו האוכלים אותו... להצלחת נפשם בכל זמן ומקום למען יזכו אוכליו אל שתי השלחנות על הדרך שאמרנו, ולזה אמר הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, כלומר שישאו מרום עיניהם ויראו כי הוא לחם אלוקי שכלי, ראוי שיושכלו ממנו מושכלות נפלאות מביאות אותם אל ההצלחה כמוש"כ (שמות כ) "כי מן השמים דברתי עמכם".

ובזה מבאר מה שאמר הפסוק "ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו", שמחד הזמין להם בזה ארוחת כל יום ביומו, ומאיך אסר עליהם הזמנת המזון מיום ליום, להצילם מב' הטירדות הנ"ל, כי בהמצא להם כל ספוקם יתבטל המונע אשר מצד טירדת העוני, וכשלא יוותר ממנו בידם לאצור אותו ולעשות בו סחורה... בזה יבטל העכוב הגדול והעצום אשר מצד טירדת העושר. ולא ישאר לאדם מונע שבעבורו יטרד מהתחזק בתומו"צ רק מרוע לבו ופחיתות נפשו למאוס בשלמותו והוא מה שאמר "למען אנסנו הילך בתורת אדם לא" כי בזאת יבחן בלי ספק אחר שלא היה לו מטריד חוץ ממנו". עכ"ל. ודבריו מוצקים, עד כמה יש להיזהר מרדיפת הון, שהיא המעכבת את ההתגדלות.

ב. מה שפעם היתה המציאות שרוב החרדים שלחו יד במלאכה ובעסקים בשביל להתפרנס, היה מפני העניות המרודה ששררה ביניהם, באופן שאיננו מצליחים לשער. ונספר סיפור אמיתי מצמרר שארע לפני 120 שנה כאן בירושלים. שרר אז עוני מחפיר, אנשים רעבו ללחם, היה מצוי לראות נפוחי כפן שמרוב רעב פניהם משתנות, ידעו שאם לא מגישים להם משהו לאכול עלולים למות. אשה אחת עבדה בבית חולים בהגשת המזון לחולים, ושכרה היה השייריים שנותר ממוזנם, היא היתה מייחלת שיאכלו פחות ושיחלו פחות, כדי שישתייר לצאצאיה מה לאכול. יום אחד, חורפי במיוחד, נותר מלבד שיירי המזון עוד ככר לחם שלם! התרגשה האשה, שתוכל להביא הביתה חתיכה הראויה להתכבד בה, ארזה את הככר בדחילו ורחימו בכמה ניירות שלא ירטב בגשמים, ויצאה לדרכה.

באלו הימים, בהעדר תאורת רחוב, פסעו בשעות הליל לאורו הקלוש של פח מנוקב ובתוכו נר דולק, היא צעדה ברחוב הסגרירי, עד ששמעה לפתע קול חלוש מתחנן לאוכל... בבקשה אוכל... אני רעבה! היא מביטה מאין בא הקול, רואה ילדה נפוחת כפן, פניה נשתנו מרוב נפיחות, מצד אחד ידעה שאם לא תביא לה משהו לאכול, עלולה לקפח חייה, מצד שני תמונת ילדיה הרעבים עמד במוחש מול עיניה... נקרעה בתוכה... עד שהמצפון היהודי ניצח! הוציאה את ככר הלחם והושיטה אותו לילדה הרעבה, הילדה נטלה את הככר, וחיסלה אותו עד תום, היא ישבה על ידה וניסתה לדובב אותה... חיכתה שתרד הנפיחות... אז גילתה לתדהמתה שזאת בתה, ילדתה רעבה ללחם, הגיעה לסכנה... אילו היתה מתעלמת ממנה... אזי רח"ל.

סיפור זה שמעתיו, מבין של נכד אותה אשה. כשאביו ישב שבעה הוא סיפר זאת למרן ראש הישיבה הגר"ג שליט"א, שפרץ בבכי בלי מעצורים כששמע זאת!... ניתן ללמוד מכך שכל מה שאדם עושה, לעצמו הוא עושה... אך נוכל להבין מכך באיזו דרגת עניות היה מדובר באותם ימים קשים, ובודאי לא נוכל להקיש מכורח מצבם אלינו.

דובים לבנים או חומים...?

א. היה פעם אדון שנהג בעבדיו בחסד וחנוניה, אך ראה שהם מנצלים את טוב ליבו, והחלו מפירים את משמעתו, לא נותרה בידו ברירה, והחל לנזוף בהם, אבל העבדים עדיין במריים, מסרבים לקבל את מרותו, או אז נטל גזיר עץ והפלה בהם את מכותיו, העבדים תחילה נבהלו, אבל במעט זמן חזרו לסורם, יום אחד נטל חגורת עור והצליף בהם ללא רחם, עד שצלקות אדומות נחתמו על גופם, העבדים נתרעשו ונתבהלו... ביקשו מהאדון שירחמם.

דרש מהם האדון, שיגשו אליו מחר ויודיעו לו מפני מה יש על ידם צלקות אדומות...? הם ערכו ביניהם דיונים סוערים, ולמחרת באו אליו, שאכן תפסו את הענין מדוע על גופם נרשמו צלקות אדומות, כי עד כה היה מכה בהם במקל עץ, ועתה הוחלף המקל בחגורת עור, שלפי מביני מדע, חלק מתסמיניה, לרשום רשימות אדומות על הגוף.

הנמשל הוא. כשהי"ת מסיר את השגחתו מאיתנו, אזי כעיני עבדים על יד אדוניהם, אנו מוכים וחבולים, ונתונים למקרים, וכל רצונו יתב', לעורר אותנו לשוב אליו באמת, ואם איננו מבינים את סיבת ההכאה, ומסרבים לשוב אליו באמת, אזי המכות הולכות וגוברות רח"ל, עד שמבינים...

אם קולטים שמאחורי ההכאות של המקל, מסתתרת כוונה עזה של האדון ליישר את דרכם של העבדים, אזי די להם במקל של עץ, להשיבם אליו באמת, אבל אם לא די להם במכות אלו נאלץ האדון להחליף לחגורה של עור, אבל הגרוע מכך, אם הם רואים את המוטציה החדשה של השוט, ותולים את הסימנים האדומים בחגורת העור.

ב. זוהי דרכו של הכלב, שכאשר מכים אותו במקל הוא מתנפל אל המקל לנקום בו ולשוברו, אך אינו מתעניין מי אוחז במקל, ומאיזה טעם הכה אותו. זהו שאומרים בחד גדיא "ואתא חוטרא והכה לכלבא..." לכאן תמוה, מצינו שפרה שותה מעצמה מים... ראינו מים שמכבים מעצמם איש... מצאנו אש ששורפת מעצמה מקל... אבל מעולם לא ראינו מקל שמכה מעצמו כלב... אז מה פירוש ואתא חוטרא והכה לכלבא...? מהיכן הגיע המקל הזה לכלב...? אלא זהו שאמרנו, כלפי הכלב השוטה, לא משנה לו מי מחזיק את המקל ולמה, הוא רואה רק מקל, ותו לא מדי.

עלינו לשנות את כל השיח, להפקיע את השפראך של מדענים אטומי רגש יהודי, וחוקרים המשוללי זיק אמונה, התולים ומשייכים כל נגיף למוטציות ולשמות מדעיים... כשאנו רואים לפתע, לדאבונינו הגדול, דבר מחריד לב, מצב מצמרמר ביותר, שה' יתברך שמו, אשר יש לו בנים אהובים בעולמו, עבדים נאמנים על הארץ, עם הדבק בו באמת ובכל כוחו, ומגדל ילדיו על ברכי הדת והאמונה חרף כל הקשיים האורבים מכל פינה, משתדל בכבודו

יתב' ומקים מוסדות תורה ובתי לימוד, להרבות תורה בלי גבול בכל קצוות ארץ, והנה הוא שולח אליהם נגיפים והורגים בר מינן, ובכוחו הגדול מזעזע את אמות הסיפים.

מה הוא מצפה, האדון הרחום הזה, מה הוא מקווה...? בוודאי הוא מקווה שעבדיו יתעשתו, יקראו אליו בחזקה, וישבו אליו באמת, האם הוא רוצה שיחקרו את הדובים שהוא שלח אליהם, האם הם לבנים או חומים...? האם הוא רוצה לראותם דשים בשאלה איזו מוטציה דובית זו? ג. אנו רואים שלפתע מתעורר מצב חדש שלא היה כל

השנה, כואב לנו לשמוע על נשים הרות שנמצאות במצב קשה, הי"ת ישלח דברו וירפאם תיכף מהרה! הנה האדון החליף כעת את ה"מקל עץ" ל"רצועת עור"... הוא מצפה מהעבדים שיבינו מדוע ולמה זה קרה, אולי זה קשור לימי השובבי"ם שהיו עורכים פעם סליחות על נשים הרות...? אולי קשור לפרשיות לידת ישראל במצרים... מי יודע...? אבל הוא בטח לא רוצה שיחקרו את המקל ויסיקו שזהו מוטציה חדשה, מקל בריטי... ודאי לא זאת היתה כוונתו!

חוקרים אלה, אילו היו מגיעים למצרים, היו תולים את עשרת המכות במוטציות... אולי זה יסביר מדוע המשיכו להכות את הצפרדע, למרות שראו שכל אחת שהורגים יוצא ממנה נחילים חדשים... לבטח אמרו, זה לא קשור! את הראשונה כבר הרגנו, מצאנו לה חיסון! אלו צפרדעים מזן חדש, מוטציה חדשה... צפרדע אלג'ירית... לכן הם חטפו עשרה מכות, עד שחדלו לתלות זאת במוטציות...

אולי לכן האות הראשון שהראם ה', שמטהו של משה בולע את כל מטות החרטומים, לרמוז להם שזה לא משנה מה המקל, ובאיזה צבע הוא, זהו מהלך שמיימי לחלוטין!

ד. גדולי ישראל עורכים תפילות, קוראים להתחזק, הם מחנכים אותנו, להצביע על הנקודה, יש כאן בורא עולם שמדבר, לא להסתכל על המקל... לא זה מה שמשנה לנו! כל התחזקות של יהודי הופך עולמות, מזעזע את כסא הכבוד, הקב"ה רואה את השתנות שלנו, ומרפא בזה את החולים, משמיד נגיפים שונים ומניס את כל המוטציות...

בשלמא מי שהוא חוקר, ועליו לייצר חיסון, אולי עליו לדעת, בתור שליח של הקב"ה, ומתוך הרשות שניתנה לרופא לרפאות, מה סוגו של הנגיף, וכיצד לייצר נגדו חיסון, אבל אנו אם ח"ו נשגה לתלות כעת את ההחמרה בהתפשטות הנגיף, או כל תוספת פגיעות שבו, שלא נדע, בשמות נבובים של מוטציות משתנות... הרי זה כמעשה הכלב שמתנפל על המקל, ואינו מבין שמישהו מחזיק בו.

רק מהלב נתחנן: עבדך אנן ומרודינן קמך, הא בבזתא, הא בשביא, הא במלקיותא, במטו מינך ברחמך דנפישין, אסי לכאבין דתקוף עלן, עד דלא נהוי גמירא בשביא..."

"כל הנשמה תהלל י-ה" ... היאך?

כל נשימה ונשימה חייב אדם להלל י-ה, וכל מי שאינו מעלה על לבו בכל רגע שהכל מאתו יתברך אלא עולם כמנהגו נוהג, הרי הוא ככופר בו חס ושלום.

ולפי שהוא מן הנמנע שיעמוד אדם מן הבקר ועד הערב ויתן שבח והודאה על כל פסיעה ונשימה ותנועה, וכל שכן רוב בני העולם הולכים תמיד אחרי הבלי העולם הזה באסיפת ממון וכיוצא בזה, ואפילו הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה והודאה אמרו חכמים דהוי כאלו מעל וגזל לכנסת ישראל שנא' לה' הארץ וגו', ולזאת המציאו אנשי כנסת הגדולה תקנה, ויסדו לומר בכל תפלה ערב ובקר וצהרים ברכת הודאה, כדי שיכלול אדם בהודאה אחת את כל הנשימות והסדים ונפלאות שהוא יתברך עושה עמו בכל רגע, ויוצא ידי חובת כולן בבת אחת בהודאה אחת. ולזה יסדו לומר מודים אנחנו לך וכו' על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך דהיינו על כל נשימה ונשימה ועל נסיון שבכל יום ויום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים.. עכ"ל.

נפלא לראות בדבריו, איך שמראה שע"י ההתבוננות בגודל רחמי הפשוטים עלינו בכל רגע, מגיעים להרגשה שבכל רגע ובכל נשימה רוצים להלל ולשבח לפניו, אלא מפני שאין בכוחינו לעשות זאת, ע"כ אנו מודים על כך באופן כללי, בשבח של ברכת מודים, וטוב לכוון שם בזה.

ג. מרן החיד"א (בחומת אנך תהלים פל"ה) כ' לפרש בעוד דרך, איך אפשר לזכות להלל את הקב"ה על כל נשימה ונשימה, זאת ע"י לימוד התורה הקדו', ומסביר בזה את נעיצת סוף ספר תהילים בתחילתו, וז"ל: "יש מי שפירש, "כל הנשמה תהלל י-ה הללויה" – "אשרי האיש... כי אם בתורת ה' חפצו..." דעל פסוק "כל הנשמה תהלל י-ה" ארז"ל על כל נשימה חייב להודות, ואיך אפשר להודות על כל נשימה? לזה אומר "כי אם בתורת ה' חפצו" וכו' וכשהוא לומד בתורה הו"ל כא"י מודה לה' על כל נשימה! ובה אפשר לבאר הפסוק: "ולשוני תהגה צדקך" כשאני לומד בתורה, זה חשוב כאילו "כל היום תהללתך" שאני מודה אליו תמיד שכל התורה שמותיו של הקב"ה, עכ"ד.

עומק דברי מרן החיד"א עצומים, ומדבריו בין נבין, מה מונח בדרגה הזו להודות להקב"ה על כל נשימה, שעניינה לרוץ ולנצל כל שניה וכל נשימה לתורה, כי אם מבין מה לעשות עם מתנת החיים, זה סימן מובהק שהוא מודה להקב"ה על המתנה הנפלאה שהוא נתן לו, שהנה הוא מנצל את חייו לדבר המופלא ביותר - לימוד התורה, ולא בכדי, מסיים דוד המלך את זמירותיו בתהילים בהודאה המופלאה הזאת, כל הנשמה תהלל י-ה, להורות לנו שיש דרגה שבה באמת לא פוסקים לרגע להלל ולהודות לה' ע"י שקיעות בלימוד בדרגת "בתורתו יהגה יומם ולילה"...

א. כנס נשים במרחב הקולי השבוע, סיפר הגאון רבי שמעון גלאי שליט"א סיפור מטלטל ומחזק, על יהודי כבן תשעים שנדבק בנגיף, ומפני גילו ומצבו הוזקק למערכת חמצן ביטית, שהיתה כרוכה בבזבוז אלפי שקלים. אחר כמה ימים שבס"ד הבריאו וניתקו אותו מן החמצן, החל לבכות הזקן בכי ללא הפוגות. ניסו לנחמו שאין לו מה להצטער על הפסד אלפי שקלים, החיים שוים יותר... אמר להם, אינכם מבינים למה אני בוכה, תשעים שנה אני חי, ולא עלה בדעתי שעלי להודות לה' על עצם היכולת לנשום נשימה, ועוד נשימה, ועוד נשימה... זה היה נראה לי כדבר מובן מאליו, רק עכשיו הבנתי שממש לא...

הקב"ה מביא אותנו למצב של הודאה שחודר לתוכי הרובד הכי פנימי שלנו - הנשימה, שהיא החלק הכי קרוב לנשמה, כמו שחז"ל אומרים בברכות (מגב): "אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב, מנין שמברכין על הריח שנאמר "כל הנשמה תהלל י-ה", איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו הוי אומר זה הריח. ובמהרש"א בחידושי אגדות שם חידש דבר נפלא שאע"פ שהריח הוא אחד מה' החושים המורגשים והם נמצאים בכל בע"ח גם שאין להם נשמה, "נראה לפרש שחוש הריח הוא קרוב יותר לרוחני מכל שאר ה' חושים והיינו נשמה דקאמר דחוש הריח בא ע"י נשימת הרוח שמחוץ לגוף לתוך הגוף מקום שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף, ואפשר שהבהמה שאין לה נשמה רק רוח חיים אף שיש לה חוש הריח אינה נהנית ממנו אחרי שאין לה נשמה", עכ"ל.

ודברי המהרש"א כמו נאמרו ברוח הקודש, שהרי אנו יודעים שיש לבעלי חיים חוש ריח מפותח ביותר, ובפרט כלבים ניחנו ביכולת קליטת ריח אדירה, וגם למרחקים, אבל מחדש המהרש"א שאין להם את התענוג והגישמק מהריח, כי יש להם רק נפש בהמית, ודוקא אדם שיש לו נשמה נהנה מחוש הריח. ועכ"פ נבין מכך, את הרמז אשר שלחו לנו משמים, על פגיעה בריח, ועל קושי בנשימות, על מנת להביא אותנו להודות על הנשמה והנשימה שבנו.

ב. בתורת חיים (ב"ק טזא) מבאר איך שהנשימה מקיף את כל מערכת החסדים שעושה הקב"ה עם האדם, וז"ל: ונראה לפרש לפי שהוא ית' עושה חסד עם כל אדם בכל יום ובכל עת ובכל רגע, אלא שאין בעל הנס מכיר בניסיון סבור עולם כמנהגו הוא נוהג, ואינו מרגיש שכל פסיעה ופסיעה וכל תנועה ותנועה וכל נשימה ונשימה הוא ממנו יתב' שמו כמו שנא' "מה מצעדי גבר כוננו" וכת"י "אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש" והיה מן הראוי שיודה האדם ויברך בכל עת ובכל רגע על כל פסיעה ותנועה ונשימה, כמו שאמרו חכמים "כל הנשמה תהלל י-ה" על